

Z Masarykovy sociologické společnosti.

Sociální ústav spolu s Masarykovou sociologickou společností uspořádal 30. března v Praze přednášku brněnského univ. profesora, známého našeho sociologa Dra I. A. Bláhy, o sociologii selství. Profesor Bláha vzpomněl nejprve toho, že u nás již otázkou venkova zabývala se poměrně velmi hojně beletrie. Ovšem ta pracovala metodou citovou a proto zpravidla buď idealisovala nebo zkreslovala do černa, vystihovala tu a tam jenom krajní typy. Tak ovšem nemůže postupovat sociologie, která musí se bráti při svém zkoumání cestou vědeckou. Jí půjde tedy o to, aby stanovila průměrný typ českého sedláka. Kdo však je skutečný sedlák? Ten, kdo vlastní a vzdělává půdu, jež je střediskem všech jeho zájmů. Poněvadž kultura každého národa vyrůstá také z půdy, je jisté důležité zabývat se sociologií selství. Sedlák stojí půdě nejbližší. Jí je podmíněn a určován celý jeho život. Zemětost je proto ústřední a nejvýznačnější rys selského charakteru. Práce souvisící s půdou a výživa daná zemědělským zaměstnáním způsobuje jednostranný vývoj tělesné konstrukce. Sedlák je těžkopádný. Je typ spíše svalový nežli mozkový. Se způsobem práce souvisí i temperament. Selský temperament je flegmatický. Sedlák až do nedávna byl a z velké části dosud je soběstačný. Na tom zakládá se jeho technický, hospodářský individualismus. Odtud vyplývá i jeho jistá sebedůvěra a nedůvěra k druhým. Je-li půda ústředním selským zájmem, převahuje u sedláka zájem hospodářský. Člověk hospodářský jde především za hodnotami užitkovými. Tak je uzpůsobován i jeho život citový. Sedlák je citově soběstředný. I v erotice, která je nejnebezpečnější rozumu svojí předpřipraveností, nejsou u něho zatlačovány do pozadí hospodářské zájmy. Rodina na venkově je soudružnější; je nejen společenství povah a místa, nýbrž i společenství zájmů, názorů a citů. Tato větší soudružnost rodiny však způsobuje, že život venkova je příliš atomisován. Přes to národní kultura nemůže obstát bez zemětého tónu, který jí dodává právě venkov.

V rozhovoru, který se potom rozvinul, inž. Kamenický ukazoval, jak některé vlastnosti selského lidu je nutno vysvětlovat právě životem zemědělským, tak na př. váhavost a v dalším důsledku (v odrazu ve světovém názoru) konservatism selský lze vysvětlit tím, že sedlák všude v přírodě pozoruje pozvolnost vývoje; pozvolně může si opatřovat i prostředky úkojné: v městě člověk co potřebuje si koupí (na př. máslo, chleba), venku musí čekat, až si je opatří vlastním přičiněním, (až si máslo utluče, chleba upeče). Dr Chalupný upozorňoval potom, že na vývoj selské povahy působí zemědělská práce, která sice není mechanisována, u jednotlivce je dosti pestrá a střídavá, ale v celkovém svém rázu přece jednotvárná tím, že všechny její druhy a způsoby jsou tradiční. Proti tomu dělník v městě má sice práci zmechanisovanou, ale musí ji kolikrát měnit, jednak podle technických pokroků, jednak veden poměry pracovního trhu, nutností měnit zaměstnání. V dalším jednání min. rada Štefánek upozornil na problém českého a slovenského venkova v jejich vzájemném poměru. Na něm podle něho závisí sám další rozvoj a budoucnost národa. Kolik a jak hluboko je mezi nimi příbuzností? Půjde další vývoj ve směru těchto dosavadních příbuzností? Mimo to upozornil na otázku, jak provést organizaci studia sociologie selství. Dr Černý ještě poznámkou k metodice upozorňoval, že je třeba hledati prameny v metodice. Prof. Král, který se ujal po prof. Foustkovi předsednictví schůze, zakončil debatu

upozorněním, že z části aspoň, to jest po některých stránkách, organisuje studium českého venkova a tím sbírá materiál k sociologii selství československá národopisná encyklopedie, kterou vydává Národopisná společnost.

Prvé přednáškové období Masarykovy sociologické společnosti bylo 4. května zakončeno přednáškou univ. prof. dra J. Krále z Bratislavě o novějších sociologických teoriích revolučních. Přednáška, k níž se pojila živá debata, které se zúčastnili prof. Smetánka, posl. Modráček, doc. dr. Chalupný, dr. Jindřich Kohn a dr. Ulrich, vyjde v úplném znění tiskem; proto Soc. revue nereprodukuje jejího obsahu. Na počátku schůze, která se sešla v tísnivém dojmu zprávy o smrti prof. Grubera, jenž byl členem jejího výboru, předseda prof. Foustka vzpomněl zásluh zesnulého v oboru českých věd sociálních, vzpomněl jeho smyslu a pochopení pro mladou vědu sociologickou, jeho neúmorné pracovitosti a konečně zejména toho, jak prof. Gruber ve všem svém učení národohospodářském vždy a všude ukazoval, že hospodářství není samo sobě účelem, že musí se podrobovatí hledisku mravnímu, jehož směrnice musí platit i pro hospodářskou práci. Gruberovi hospodaření nebylo obohacování, jemu bylo problémem mravním. Prof. Gruber byl sám muž práce a práce ho sklála.

Zprávy.

(Z ministerstva soc. péče.) Adresa pro telegramy byla určena zkratkou: »Somini Praha«. — Rozdělení agendy: presidium (účtárna, tiskové oddělení, knihovna, úřední věstníky, pomocné úřady) — odb. I.: péče o osoby, potřebující veřejné ochrany, zejména o mládež — odb. I.H: péče o vystěhovalce — odb. II.: péče bytová — odb. III.D: ochrana dělnická, legislativa — III.E: péče o nezaměstnané — III.G: ústřední živnostenský inspektorát — odb. IV.: sociální pojištění — odb. V.: péče o válečné poškození. — Telefony jsou: 6842 (pan ministr) — 6840 (presidium, účtárna I. a II., knihovna, ředitelství pom. úřadů, odbor III D) — 6841 (odb. II) — 6843 (oddělení legislativní) — 6844 (vrátný v hlavní budově) — 7216 (odbor III G) — 7217 (odbor II, odd. 4 a 5) — 7218 (účtárna III) — 7219 (odb. IV) — 4006 (odb. I) — 9620 (T. o.) — 2534 (vrátný v Tomášském klášteře) — 3793 (odb. V) — 5540 (odb. III E). — Místnosti jsou: III., Valdštymská 10 (hlavní budova: pan ministr, presidium, účtárna I—II, knihovna, ředitelství pom. úřadů, odb. III D, legislativa, Sociální ústav ČSR.) — III., Chotkova silnice 8 (odb. I, T. o.) — III., Valdštymská 8 (odb. II, odd. 1—3) — III., Tomášský klášter (odb. III E, odb. I H, odb. V, účtárna IV) — II., Štěpánská ul. 61a (odb. III G, odb. II, 4—5, odb. IV, účtárna III). — Úřední hodiny 7.30—14.30. — Přijímací dny: pan ministr v úterý od 9.30 do 13 hod. — Referenti v úterý a ve středu od 9.30 do 13. — Výnosem č. j. 4268 P—1925 byla provedena nová organizace II. odb. (bytové a stavební péče) takto: přednost: odborový přednost JUDr. Hynek Kubišta, — zástupce: ministerský rada JUDr. Emanuel Machek. — Oddělení 1. Zákonodárná úprava péče bytové a stavební. Oddělení pro stavební ruch a rozhodčí soudy mzdové pro stavební živnosti po stránce správní. Rozhodování otázek společných oddělením provádějícím zákony o stavebním ruchu. Správa zápůjček ze stát. bytového fondu a z bývalého bytového fondu pro státní zaměstnance. Statistika staveb se státní podporou. Subvencování odborných organizací a publikací. Přednost: odborový přednost JUDr. Hynek Kubišta, — zástupce: ministerský rada JUDr. Emanuel Machek. — Oddě-